СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXII. Ч. 288. Джерзи Сити, Н. Дж., четвер, 11. грудня, 1924.

VOL. XXXII. No. 288. Jersey City, N. J., Thursday, December 11, 1924. THREE CENTS

Америка принимає запрошення Ліґи до участи в конференції для торговлі оружем.

ВАШИНҐТОН, 9. грудня. — Американський уряд подає до публичного відома, що він приняв запрошення Ліґи Народів до участи в межинародній конференції яка має відбутися в квітни або в маю 1925 року в Женеві для вироблення правил про межинародну торговлю оружем, амуніцією та другими военними средствами.

РЕПУБЛИКАНСЬКІ ПРОВІДНИКИ СТАВЛЯТЬ ПРОГРАМУ КОНҐРЕСОВОЇ РОБОТИ.

ВАШИНҐТОН, 9. грудня. — Републиканські провідники в конґресі відбули наради над програмою законодатної праці сеї сесії конґресу та рішили допустити під обради лишень 11 [illegible]

[illegible] сі проєкти про обмеженне податків, про зелізниці, [illegible] фармерам і другі важні проєкти усунено зпід обрад. [illegible] ено також справу світового суду.

[illegible] авіть тих 11 справ, які провідники допустили, мають [illegible] мнівні вигляди з огляду на велике число їх противників.

ПЛЯН ВІДНОВЛЕННЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ ФЛЬОТИ.

ВАШИНҐТОН, 9. грудня. — Вилбер, секретар фльоти, подав до відома конґресу плян відновлення та змодернізовання американської военної фльоти.

Плян сей мимо всього придержуеться межидержавної [у]годи, заключеної на вашингтонській конференції про обме[же]ння зоружень, після котрої американська фльота має мати[...] до англійської та японської, як 5 до 5 до 3.

[„П]АМЯТНИК СВОБОДИ" НАЦІОНАЛЬНИМ МОНУМЕНТОМ.

ВАШИНҐТОН, 9. грудня. — Президент Куллідж оголошує [про]клямацію, що лежачий в нюйорськім порті остров Бедлова [і] стояча на ньому „статуа Свободи" стають від нині націо[на]льною власностю, отвореною для публики.

ПРОБНІ РОСПРАВИ ПРОТИ ҐАЗЕТ ЗА РОЗГОЛОШУВАННЄ ПОДАТКІВ.

НЮ ЙОРК, 9. грудня. — Лава присяжних суддів видала у федеральнім суді орeченнє, що нюйорський дневник Трибюн не переступив закона подаючи до публичного відома витяги з податкових книг.

ЗНОВА СТРАШИТЬ ВІЙНОЮ З ЯПАНОМ.

НЮ ЙОРК, 9. грудня. — Вілієм Шірер, відомий морський винахoдчик, знова виголосив тут публичний відчит, в якому старався доказати, що Япан готовиться в найблизчій будучности до війни зі Злученими Державами.

„ЦАРИЦЯ" ПРО НАСТРОЇ РОСІЙСЬКОГО НАРОДА.

НЮ ЙОРК, 9. грудня. — Велика російська княгиня Вікторія Федоровна, жена великого князя Кирила, що проголосив себе царем Росії, ще далі заявляє, що вона не приїхала до Злучених Держав для політичних цілий, але вже розговорилася з представником одної американської ґазети про настрої серед російського народа.

Говорила вона, що вона духом відчуває, що російський народ хоче повороту царів. Вона знає про се напевно на основі статистики большевицького уряду про економічний стан краю. Як ґазетяр показав її на донесення, що її мужа не признають навіть бувші офіцири царської армії та великі князі, вона сказала, що се ворожа пропаґанда, а зрештою вона про політику не може говорити....

ДУХОБОРИ ДУМАЮТЬ ВИБИРАТИ ПРОВІДНИКА „ЧУДЕСНИМ СПОСОБОМ".

НЕЛСОН, Британська Колумбія, 9. грудня. — Серед канадійської галузи російської секти Духоборів ідуть від часу смерти їх „короля" Вареґіна, що погиб від вибуху на зелізниці дня 29. жовтня, великі суперечки за те, хто має бути його наслідником.

Партія Вареґіна хоче, аби його наслідником була Вареґінова жінка Анастазія, але противна партія противиться сьому. І одна й друга партія ходить на гріб Вареґіна в Бриліенті, в Британській Колумбії, в тій надії, що дух великого царя Духоборів в якийсь спосіб обявить їм, кого вибрати наслідником.

АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД ВИЗНАЄ НОВИЙ КИТАЙСЬКИЙ УРЯД.

ВАШИНҐТОН, 9. грудня. — Злучені Держави на спілку з Анґлією, Францією, Бельґією, Япаном і Голяндією визнали нині новий уряд Китаю.

ДИКІ СОБАКИ НЕЩАСТЄМ ПОЛУДНЕВИХ КРАЇВ.

НЮ ЙОРК, 9. грудня. — Голова комітету для риболовлі та полювання в стейті Верджінії заявив тут на річній конвенції Товариства для Охорони Звірят, що дикі собаки стали в цілій полудневій полосі Злучених Держав справдішним нещастем населення. Величезні тічні тих собак роблять страшні шкоди серед дичини, та домашних звірят.

ГОРІВКА МІСТО ШИФКАРТ?

НЮ ЙОРК, 9. грудня. — Федеральні аґенти зробили нині ревізії в однім корабельнім бюрі та найшли в ньому горівки на 50,000 долярів.

На сій основі арештовано зараз пятьох урядників бюра.

НЕ ДІТИЙ, А РОДИЧІВ.

ШИКАГО, 9. грудня. — На зборах одної методиської орґанізації виступав редактор офіціяльного органу сеї ґазети з промовою, в якій говорив, що не небиті діти є причиною лиха, але небиті родичі. Він каже, що якби там місто дітий, тріпати родичів, то світ буви богато кращий....

Українські громади і громадяни: Складайте дар Просвіті у Львові і вписуйтесь в її члени!

ДАРИ І ВКЛАДКИ ПЕРЕСИЛАЙТЕ ЧЕРЕЗ ОБЄДНАННЄ ПО АДРЕСІ:

OBYEDNANYE, 847 N. Franklin St., PHILADELPHIA, PA.

АБО ПРОСТО ДО ПРОСВІТИ НА АДРЕСУ:

PROSVITA, RYNOK 10, LEMBERG, EAST GALICIA, EUROPE.

МІЛІОНОВІ КРАДЕЖІ В ЗОЛОТНИЧІМ ПРОМИСЛІ.

Ню Йорк. 9. грудня. — Товариство золотників обчисляє, що в одному Ню Йорку розбишаки зрабували від золотників в 1923 році всяких дорогоцінностий на більше, як міліон долярів.

КАРА ЗА ПАЧКОВАННЄ ДОРОГОЦІННОСТИЙ.

Ню Йорк, 9. грудня. — Пані Блумингдейл, жена властителя, великого нюйорського департаментового склепу, котру переловлено на пачкованню діяментів і перел на суму шістьдесять кілька тисяч долярів, заплатить урядови кари й мита в сумі 120.000 долярів.

ЗУДАРЕННЯ НА ВОДІ

Ню Йорк, 9. грудня. — Серед страшної мраки, що налярилися зі собою нині еспанський пароxід Монтевідео та нафтовий корабель Стендар Ойл Ко.

На нафтовім корабли трох робітників віднесло поважні рани.

ПОМЕР КОНСУЛЬ.

Білгород, стол. Сербії, 8. грудня — Американський консуль Генрі А. Дейтон помер нині.

НАПРАВЛЯЮТЬ „ЧИСТКУ" ВИЩИХ ШКІЛ.

Головне Управління проф. Освіти дозволило студентам останього курсу всіх інститутів, яких виключено в наслідок соціяльно-академічної перевірки, скласти випускні іспити. („Більшевик", 19. XI).

ХРЕСТИВ ІЗ ВОДИ МОЛОДІ ЖІНКИ, ТОМУ РОЗВІВСЯ З СВОЄЮ ЖІНКОЮ.

Перед лондонським розводовим судом відбулася розправа Алісії Кірк проти її чоловіка Персі Сейнт-Джон Кірк, цивільного інжиніра. В 1916 році заприязнився її чоловік із членами чина „Ілюмінатів" і перемінився в великого їх приклонника. Прозеліт перемінив небаром свою хату в „святиню", в якій відбувалися „церемонії".

При помочи услужливих домашніх духів „хрестив" Кірк у купальні молоді жінки, незнані його власній жінці. Підчас такого хресту молоді жінки попадали в непритомність, а як прибуджувалися казали, що мали візії підчас яких являвся їм Бог. Пані Кірк було цих хрестин за богато. Тимбільше, що й инші церемонії цієї секти відправляв чоловік у кімнаті замкненій на два замки! Колиж містер Кірк придбав для секти, ще й свою покоївку, покинув власну жінку, щоби краще служити „ідеї" й замешкав у віллі Твікенгем. Суд признав розвід пані Кірк.

ІМІГРАЦІЯ ДО ФРАНЦІЇ

Статистика з 1923 р. виказує, що у Франції й її кольоніях м. р. зросло населення о 23.308 люда, а то завдяки іміграції. Приріст припадає головно на пришельців із сусідних романських країв. По звідомленням „Меркір де Франс" було: понад 8.000 Італійців, понад 4000 Белґійців а 2000 Еспанців. Декотрі з іміґрантів прийняли французьке горожанство, взагалі майже 400 тисяч. Більшість із них хлібороби. Останніми часами на роботу до Франції знову виїздить богато людей з Галичини.

СКЛАД НОВОВИБРАНОЇ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ.

Минулого року по місту Київу було виборців 109.521, сього року — 182.719. Минулого року взяло участь виборах до міської ради 76.809 виборців, сього року — 94.641. Таким чином при значнім зрості числа виборців зменшилася їх активність у виборах. Минулого року міська рада складалася з 701 членів, сього року вибрано 1020 членів. Отже там нема з гори усталеного, незмінного числа членів рад, тільки воно залежить від загального числа виборців і установленої кількости виборців на одного члена ради. На 1020 членів ради є 319 жінок. По „партійности" члени ради діляться так: комуністів 63%, Комсомольців 9%, безпартійних 28%. Під національним оглядом члени ради діляться на: Українців 300, Росіян — 300, Жидів — 280, решта припадає на инші національности. Не маючи відомостей про національний склад ради відповідає національному складові населення.

ОСТАННІ ЕВРОПЕЙСЬКІ ЗУБРИ НЕ ЖИЮТЬ УЖЕ НА СВОБОДІ.

Підчас війни винещено останніх литовських зубрів у лісах. Стадо зубрів, що належало до князя Плесса (на горішному Шлеську винищили польські повстанці. Заховалося ще кіль-Заховалося ще кілька зубрів у берлінському зольоґічному городі, „Скамен" у Стокгольмі. За кілька літ огород „Скамен" випустить кілька зубрів на вільну природу, щоби не вигинули. На травистому й лісистому терені, що належать до Шведа Йонсона, жиє кілька зубрів ріжного роду.

Америка згодилася взяти участь в конференції Ліґи Народів для контролі оружя.

РИМ, 9. грудня. — На засіданню Ради Ліґи Народів прочитано лист тутешнього американського амбасадора, в якому він повідомляє Раду, що правительство Злучених Держав згодилося взяти участь в конференції Ліґи Народів у справі контролі над виробом і торговлею оружя й амуніції.

По прочитанню сього листа говорило кількох членів Ради Ліґи Народів. Всі висловлювалися з признанием про згоду Злучених Держав на участь в конференції у справі обмеження й управильнення світової торговлі военними матеріялами.

Відтак Рада постановила доручити ґенеральному секретареви Ліґи Народів, Драммондови, щоби скликав спеціяльну конференцію у справі контролі над оружем та амуніцією всіх держав на день 4-ого мая, 1925, у Женеві, в Швайцарії.

ФРАНЦУЗИ ПРО НІМЕЦЬКІ ВИБОРИ.

ПАРИЖ, 9. грудня. — Частина французької преси вдоволена вислідом парляментарних виборів у Німеччині. Вона вказує на те, що всетаки більшість парляменту републиканці, та що та більшість заявиться за пляном Доса.

Одначе друга частина виявляє невдоволеннє і зазначує, що монархісти здобули велику силу, що вказує, яку вони силу мають серед народу, котрий не приняв ще умов аліянтського мира і постійно бунтується проти них.

ПУАНКАРЕ АЛЯРМУЄ.

ПАРИЖ, 9. грудня. — Французькі націоналістичні ґазети, котрі підпирають бувшого войовничого премієра Раймонда Пуанкаре, використовують нагоду, що влада соціялістичного премієра Ерріота увязнила і прогонює 350 комуністів та пише, що се треба приписати політиці Ерріота і страшить публику небезпекою комуністичного перевороту у Франції.

Французьке правительство заперечило, начебто була яка небезпека комуністичного перевороту в державі і каже, що така балаканина є глузованием над правдивою дійсностю.

Поправді, робітники у Франції переважно соціялісти і проти-большевики, а селяни консерватисти, отже смішно говорити про яконебудь повстанне комуністичне.

(Большевицьку „революцію" можна зробити тільки в тих краях, де переважають неграмотні. В Московщині дуже легко було зробити большевицьку „революцію", бо там 94% не вміє ні читати ні писати і загалом нічого не знає).

КАТОЛИЦЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ.

ПАРИЖ, 9. грудня. — У Франції відбуваються тепер католицькі демонстрації проти правительства з причини скасовання французької амбасади у Ватикані.

Демонстранти ухвалюють резолюції, в яких домагаються релігійного мира і свободи.

ВІДОМИЙ ЙОФФЕ У ВІДНІ.

ВІДЕНЬ, 9. грудня. — Російська большевицька влада прислала сюди Адольфа Йоффе на становище свого амбасадора в Австрії.

В тутешніх політичних кругах кажуть, що Йоффе створить у Відні осередок комуністичної аґітації в Середній Европі і на Балкані, а головно в Юґославії.

„СВІТОВА РЕВОЛЮЦІЯ" НА БАЛКАНІ.

ВІДЕНЬ, 9. грудня. — Російська большевицька влада тягнеться з останнього на аґітацію в Юґославії, Румунії і Болгарії.

Большевики удержують в тих державах платних комуністичних аґітаторів, котрі обдурюють Москву, що готовлять там „комуністичний" переворот.

Адольф Йоффе — се змосковщений Жид, відомий з того, що 18-ого березня, 1921, віддав Янови Домбському в Ризі 8,000,000 і 4,000,000 Білорусинів за деякі уступки в користь московських комуністів.

Аґітацію заграницей большевики ведуть за гроші, здерті з хлопів. Вони обіцюють сими грішми платити робітникам по містах, але не платять їм цілими місяцями і велять голодувати — для добра пролетаріяту, себти пана Йоффе і його аґентів, які раз-враз дістають гроші на „світову революцію", а з неї ані ду-ду.

Та добре, що бодай мають „світову революцію", бо інакше не було-б нащо забирати останнього цента від голодуючих...

УТЕЧА КОМУНІСТІВ З ЕСТОНІЇ.

РИГА, столиця Латвії, 9. грудня. — З Ревалю, столиці Естонії, повідомляють, що вже в цілій Естонії панує спокій.

Большевицькі аґітатори, яких наслано туди з Москви, вже або в тюрмах, або втікли.

Деякі комуністи ще в утечі, але за ними пігналась естонська поліція.

Кількох визначнійших большевицьких аґітаторів утікало до Росії двома літаками, але одного Естонці зістрілили і взяли втікачів у полон. При них найшли інтересні документи, які виявили пляни Москалів у відношенню до Естонії.

КНИЖКА ГРІШНИКА ТРОЦЬКОГО.

БЕРЛІН, 5. грудня. — Сюди продістались виїмки книжки Троцького про большевицький переворот з 1917-ого року, яку большевицька влада заборонила.

В сій книжці він безіменно атакує большевицьких провідників і каже, що між ними ніколи не було згоди.

Кромі того він в книжці понижує не тільки теперішних большевицьких лідерів, але і покійного Леніна, якого большевики вважають святим. Він пише про його змінні погляди і про те, що він слухав Троцького.

За се осуджують його большевики яко грішника.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES; Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА. Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ .75	На пів року	$ 8.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Загряницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Уряд У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

Реґістраційний проєкт проти іміґрантів.

В конґресі внесено нарешті здавна заповіджуваний законопроект про реґістрацію чужинців. Колиб проект став законом, то всі чужинці, себто всі іміґранти, які не стали горожанами Злучених Держав, малиби обовязок записувати у відповідних урядових бюрах свое місце перебування та кожду зміну своеї адреси. Цілий простір Злучених Держав мавби бути встановлений якийсь уряд (приміром ,почта) для принимання реґістрації. Кождий чужинець мавби бути обовязаний піти до реґістраційного уряду свого округа або сусідного округа й записатися в ньому що найменче раз до року та при кождій зміні свого місця осідку. Кождий дістабви від уряду посвідку реґістрації, яка булаби його леґітимаційною картою; він мавби обовязок показати її на кожде домагання аґентів департаменту судівництва, департаменту праці або якогонебудь поліційного урядника. Таку карту він складавби при одержанню других горожанських паперів. З хвилею, як чужинець ставби горожанином, його обовязок реґістрації кінчивбися. Властителі готелів та комнат для винайму малиб допитуватися за такими картами та доносити урядови про час приїзду кождого чужинця.

Очевидно, з такою реґістрацією получені великі кошти. Частину сих коштів поносилиби самі реґістранти, які малиби платити по 10 долярів за першу, та по 5 долярів за кожду слідуючу реґістрацію; до сього конґрес мавби додати зі скарбу на перший рік пів міліона долярів.

Так представляеться в головних начерках законопроект про реґістрацію. Щоби його як слід оцінити, треба розглянути вперед, з яких основ він виходить та які цілі він мае осягнути.

Самий автор сього законопроекту говорить, що ціллю сього закона е вратувати Америку перед затіями зі сторони чужинців. Він каже, що в Злучених Державах живе тепер коло 7 міліонів чужинців, які навіть не виняли перших паперів і через те не мають охоти ставати американськими горожанами. Богато з них, каже автор проекту, моглоб стати американськими горожанами, але вони не хочуть ними стати; вони хочуть дістати від американського уряду, все, що можна, і все таки вони вірні чужим урядам. Вони роблять ту гарні доляри, живуть центами і відсилають рік-річно 400 міліонів долярів поза край. „Вони живуть у сьому краю чужинцями, користають з правної захорони нашого прапора, але прецінь, якби могли, то стягнулиб сей прапор і знищилиби".

Таке каже конґресмен Асвел, котрий подав сей проект. Не треба довго вчитуватися в його слова, щоби побачити тут людину, яка майже до божевілля боїться всякого чужинця, всякого, який не такий, як пан Асвел. Конґресмен Асвел бачить довкола лишень саму зраду Америки. Для нього мірою порядности е горожанські папери, дарма, що люди часто не вибирають горожанських паперів не з ненависти до американських порядків, але з простого лінивства, з того самого лінивства, через котре вроджені Американці не йдуть до голосовання, хоча голосованне вимагае богато менче труду, як вибранне горожанських паперів. З ґрунту фалшивим е становище, немовби кождий чужинець був ворогом американського прапора. Як Америка виповіла війну Німеччині, то ми мали факти нельояльности супроти американського уряду, але розмірно таких непослухів було більше серед урожених Американців, як серед чужинців без горожанських паперів. Браття Берґдоли не були ніякими чужинцями без горожанських паперів; се американські вроженці, та ще й такі, які Американці можуть завдячувати міліони Всякі обжалування іміґрантів за нельояльність Америці се нефалшована брехня.

Нарікати на іміґрантів, що вони висилають гроші до старого краю, може хиба людина, яка не може, але не хоче розуміти людської душі. Що може бути більше природним, як те, що іміґрант, добившися кількох центів, пішле частину свого заробку своїй родині в старому краю? Вартаби спитати конґресмена, в який спосіб се шкодить Америці? Вивозить з Америки капітал? Таж вона й так мае всього капіталу за богато. Шкодить се може Америці, що по світі йде слава Америки як богатої країни та добродійки других країв? І пощо нарікати на іміґрантів, що вони ощаджують? Хтож инчий учить іміґрантів на кождому кроці про потребу ощаджування, як не цілий суспільний та господарський устрій Америки?

Як бачимо, законопроект виходить зі заложення, що люди Злучених Держав діляться на чортів і ангелів. Чорти ненавидять Америку, висилають гроші поза край, хочуть стягнути американський прапор, хочуть повалити американську конституцію. Ангели — се ті другі, які вірні Америці в мирі і війні, які поважають американський прапор та готові обороняти американські порядки. Таке розділюванне людий на ангелів і чортів належить до діточих казок для 5-літних дітий. Для 6-літних дітий такі казки занадто діточі. 10-літні діти звичайно вже добре знають, що людий ділити на чорних і на білих неможна. Всі люди більше красі або перісті або сірі. І не стае людина з чорної білою, коли дістане американське горожанство.

Законопроект Асвела се одна велика глупота. Там глупота на глупоті іде, і глупотою поганяе.

Робітницько-селянська...

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

КУЦАН.

Найтяжча доля — то царська:
Сидіти, спати, пити, жерти,
І за роботу вашу в вільний час
Лупити, лаяти всіх вас, —
Та се-ж з натуги можна вмерти!

(С. Черкасенко: „Сміх", драм. казка).

В найпильнійший обовязок членів комуністичних партій СССР., як відомо входить шпиґування за домашнім життем один одного. Крий Боже, хтось із членів согрішить супроти режиму, призначеного зверху московськими владиками для кождого з родових членів партії! Без жадного потурання винуватого буде викинуто з партії, себто позбавлення всіх привілеїв, сполучених з перебуванням у всій новітній дворянській касті. Викидається за такі страшні річи, як н. пр. навідування членом партії, або його жінкою, чи дітьми церкви Божої, виконанне реліґійних обрядів. держанне в хаті святих образів (икон), байдужність до партійних інтересів, знайомство й товаришування з некомуністами, читанне не партійної літератури і т. д., за піяцтво, розпусту й т. инше.

А як же живуть „сами" себто робітницько-селянські „вожди, — вони ж правительство". Для всякого рядового члена партії, звичайно заборонено відкривати завісу за лаштунки совітського Олімпу, і навпаки — наказано всім бути певним, що всі оті Зиновеви, Каменеви, Сталіні, Луначарські і т. д. се найвищий взірець правителів, яким за турботами про робітниче й селянське щасте нема часу думати про свої вигоди, кажучи вже про якісь забави, такі привабні для звичайного смертного. Се ж ґенії, святі люде, схимники, яких доля поставила на сторожі „пролетарів усіх країн"!

Ми не належимо до московської привелійованої касти нової аристократії, тому не звязані кастовою дисципліною, отже можемо дозволити собі, хоч трохи відхилити тую таемничу завісу на на Олімп і розповісти читачам кілька фактів владик.

Пригадуемо, до революції виходить у Петербурзі під редакцією чорносотенця і педераста кн. Мещерського тижневик для селян (під назвою, коли не зрадила нас память „Воскресной День"). Назву тую було прикрашено таким малюнком: у себе, в кабінеті, за бюрком сидить при світлі цар Микола II. і щось пише, під малюнком напис: „Все спят, один Батюшка Царь не спіт і трудіться на благо своїх верних подданих"..

Ся згадка спала нам на думку коли ми читали про те, як подорожують червоні царьки. Троцький н. пр.., мае спеціяльний панцирний (ґваранція від подяки „верних подданих") потяг, споруджений з такими вигодами (кухні, люксусове начинне, ванни окремі сальони для жінки дітей, ґувернерів, цілий штат прислуг, крім охорони, звичайно, і т. и.), яких не мае жаден король у цілім світі. Що до другого царька, Зиновева, то сей ще більший боягуз, ніж Троцький (знае кітчие сало їсть!) тому уникае подорожувати потягом, хоча-б і панцирним, а переїздить з Петербургу до Москви (поза сим кат боїться десь поїхати) особливо спорудженим автом,рівному, якому по вигодах так само не мае ніхто в світі. Коли Троцькому зауважили, якось, що робітники нарікають на нього за такі розкоші, то він одповів: „Плювати я хотів! Я працюю день і ніч (?!), і мені потрібні вигоди..." (Виходить, що робітник і селянин не працюють, тому пухнуть з голоду) „Таваріщ" Зіновев, гладкий, як кабан, випещений, зодягнений найліпшими кравцями, возить завше зі собою в авті драні чоботи, штани, френч й кашкет. Коли хтось запитав його навіщо таке дранте, він посміхнувшись лукаво відповів: „Да всьо ж для тех ідіотов (себто робітників), Не виступать мне главе пролетарського Інтернаціонала, с речамі перед пролетаріятом во фраке!" Що се факт, а не анеґдота можна пересвідчитись, переглядаючи образки ілюстрованих часописів, де часом трафляються фотоґрафії сего поважного пуриса в домашній обстанові і перед робітничою авдитоoією. Воістину „все спять, один батюшка царь дбае про добробут свої піддани.

Коли в якогось із сих червоних можновладців трапиться хороба, чи просто забагнеться комусь із них „Державні скінчивши справи", відпочати, то до їх послуг найліпші царські курорти Криму Кавказу й заграниці. Тов. Зиновев, через свою лякливість звичайно далеко не їде, а використовуе для своеї цілі царські маетки під „Ленінґрадом", де заправляе ними на правах власника його його старий тателе. Про життє на курортах про його пишність, розкішні коштовні вбрання всяких товаришок Леніної, Зиновевої, Колонтай, Каменевої, Иофе, „королева брилянтів" (звичайно крадених нарабованих) Красіної і т. д., про бучні дорогі бенкети „хорих" і „перевтомлених пишуть тоді всі курортні европейські ґазети, дивуючись лище, як можуть инші, поважнійші ґазети брехати, про те, що в СССР голод і що там ніби люди вміраютъ з голоду й пошестей, коли вони наочно, самовидячки, пересвідчились, як казково пишно „лікується" „пролетаріят" на найдорожчих курортах за кордоном.

Що до домашнього лікування н. пр. у Криму, то характеристичнійшим показчиком для т. зв „ленінських дураків", себто для тих, хто ще йме віри тому, що все ота московсько-жидівська шахрайська банда е справді робітницько-селянським урядом, буде описана нещодавно в московських ґазетах перебуванне на початку в кримській сенаторії совітського творця законів, тов. Гайхбарґа, й його балабусте.

„Приїхавши до совітської сенаторії в Криму і дізнавшись, що поруч з її апартаментами містяться якісь робітники мадам Гойхбарґ розгнівалася й катеґорично заявила, що „з хамами під одним дахом ніколи не жила і жити не хочę", а на пролетарський режим її наплювать".

Але мадам, очевидно, не знала, що „робітниками", які їздять на курорти, звуть у СССР. також і вельмож, так само, як і „таваріщами". Сусіди сердитої пані, як виявилось потім, і були такими, вибачайте „робітниками". Законникови Гойхбарґови як то кажуть, нагоріло, але неприемний „семейний" інцидент, звичайно хутко було залагоджено, щоб часом робітники без лапок не дізнались про залаштункове життя робітників у лапках, себто червоних можновладців.

(Конець буде).

...М. Д.

Повідомлення.

ДО ВСІХ ХВ. БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ, СЕСТРИЦТВ І ЧЛЕНІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

Згідно із ухвалою 15-тої гол. конвенції і референдум всіх членів, ухвалено видати календар на рік 1925. Календар вже готовий і висилка до відділів вже почалась. Обовязком місцевого уряду кождого відділу буде всі календарі роздати для членів і сколектувати по 30 центів за примірник. Належитість за календарі дістав кождий відділ в рахунках за місяць грудень 1924.

З огляду, що се послідний місяць в році і що за видання календара У. Н. Союз обовязаний заплатити Свободі цего місяця, проситься всіх членів як рівнож і урядників, щоби за календарі належитість зібрали сего місяця і в цілости гроші переслали. В сей спосіб оминесь непотрібних переносів довгів на слідуючий рік.

Так само проситься всіх Вп. П. Секретарів, щоби висилки рахунків і звітів, не здержували аж до послідного дня в місяці або як де котрі опізняються аж до першого слідуючого місяця. Рахунки і викази повинні бути вислані вже 26-го грудня щоби можна викінчити всякі праці в час, та замкнути книги для контролі нашої і державної.

Книжочки і відзнаки для нових членів вислано 4. грудня, а рахунки та викази 8. грудня. Як би котрий із П. Секретарів посилок не отримав, нехай зголоситься сейчас, а не жде до кінця місяця.

Роман Слободян, фін. секр.

БОРОНЯТЬСЯ.

Все чаше й чаще попадають до української радянської преси факти, які свідчать, що в Москві думають старими „всеросійськими" шабельонами і, що в головах московських діячів „самоозначення включно до відділення дивним дивом перелітається з намаганням наложити свою руку абсолютно на всі сторони і прояви народнього життя в поодиноких республіках. Про це знаходимо пару нових доказів у статті Я. Ряппо, п. н. 4-та Всесоюзна Нарада Наркомосвіт, у харківських „Вістях" з 11. 11. ц. р.

На цій нараді обговорювалася між иншими справа орґанізації загально-союзних наукових обеднань. Наркомосвіти РСФРР. виступив з проектом заснування наукових загально-союзних товариств з центру, в централістичному порядку союзного законодавства. Цей проект зустрів зі сторони представників України рішучий протест, бо засновані в такий спосіб товариства булиб фактично російськими, і на Україні де богато російської професури, набралиб характеру орґанізації російської професури проти української.

„Таке неминуче роседнання наукових сил УСРР. — пише Ряппо небажане, бо дезорґанізувалоб культурне обеднання цих сил на Україні. Тому з боку УСРР. висунено пропозицію іти шляхом означення й створення таких обеднань з низу, спочатку в маштабі кожної республіки, а потім уже знайти способи федерувати такі обеднання".

Другим питанням на цій нараді з приводу якого УСРР. розійшлася зі своею старшою сестрою РСФРР. Це питання про основні прінципи освіти. В проекті Наркомосвіти РСФРР. до основних принціпів освіти, що малиб бути обовязковими для всіх союзних республік втягнено навіть такі деталі і подробиці, як встановлення освітної системи, мережі професійних шкіл та наукових установ і т .п.

„Колиб ухвалити такі деталі проекту — пише Ряппо — то ми одібралиб у Наркомосвіт республік цілу низку їх прямих функцій й инших обовязків. Ухваливши їх, ми не минуче повинніб утворити союзний просвітний орґан, що повинен ці складні справи про мережу установ, шкільні пляни й програми та системи розглядати і вирішати. А це значить — утворення союзного Наркомосвіта, тоб-то порушення конституції."

На це представники України не згодилися і обстоювали свої основнін пріципи в освітній діяльности, в межах, в яких моглаби проходити творчість і законодавство окремих республік в освітній галузі", та які не йшлиб до утворерення союзних орґанів освіти. В цім дусі був сконструований також український проект по цьому питанню.

З огляду на ріжницю поглядів нарада постановила передати цю справу на обговоренне партійній освітній нараді.

Цікава також увага Ряппо про те, що на нараді з Україною в більшому порозумінню йшла Білорусь, але далі від них стояли Наркомоси автономних Республік. З цього видко, що Україна в поборюванню централістичних струй, які йдуть з Москви не може числити на автономні республіки, що входять в склад Росії.

Отже Україна борониться проти московського централізму і в межах союзної конституції обстоює свої державні права.

До фактів сієї оборони треба зачислити також опротестованне прокуратурою УСРР. правил про порядок оплати робіт на гірничих промислах відвод надр землі, виданих ВРНГ. і НКФ СРСР. На підставі цих правил платня за землеустрій стягаеться в порядку постанови Р.Н.К. Російської б. Ф. С. Р. З огляду на те, що постанови РНК, РСФСР, не поширюються на Україні, прокуратура України згадані правила ВК. ухвалила цейт.,ю зрюр опротестувала президія ВУЦВК ухвалила цей протест і припинила чинність тих правил на Україні, прохаючи Ц.В.К. СРСР. скасувати їх.

Це вже не перший випадок, що в Москві видають ріжні правила і розпорядки, які е або втручуванням у внутрішні справи поодиноких союзних республік, або поширюються Функції Російської Соц. Фед. Рад. Республіки на инші рівноправні з нею союзні республіки. Державна прокуратура України, в собі комісара судівництва Скрипника, вже кілька разів опротестувала такі правила і розпорядки, а отсе маємо свіжий протест. Не знати тільки як вони приймаються в Москві, чи з тих протестів, що небудь виходить?

Змаганням України забезпечити собі в рамах союзної союзної конституції повну свободу улаштувати свое життя згідно з місцевими обставинами і потребами, треба пояснити також факт орґанізаційного відокремлення професіонального робітничого руху на Україні, яке сталося на недавньому зїзді професіональних спілок у Харкові.

Досі керовництво префесіональним рухом на Україні відбувалося з Москви, через Українське бюро Всеросійської Центральної Ради проф. спілок і через Укр. Бюра та уповноважниних Ц. К. поодиноких спілок. Тепер вищим орґаном професіонального руху на Україні визнано всеукраїські професіональні зїзди утворено Всеукраїнську Раду професіональних спілок і Всеукраїнські Комітети для поодинокого роду професіональних спілок. Розуміеться само собою, що при цім додержується професіонального руху в цілім союзі радянських республік, а положення про всеукраїнські центри професіонального руху мають затвердитися Всесоюзним Зїздом професіональних спілок.

При отворенню всеукраїнського зїзду професіональних спілок у Харкові, на якому переведено отсю реформу, виголосив привітну промову голова ради Народніх Комісарів України, Чубар в якій знаходимо отсі знамениі слова:

„Ми зробили велике перебудованне нашого соціяістичного радянського устрою, ми збудували спілку Радяських Республік, які мають право вільного виходу із цієї спілки; утворенням цього союзу ми ще більше зміцнили наші радянські республіки; утворенням Української Ради професіональних спілок ми сподіваемось, що зміцнимо ще більше радянську владу на Україні".

З уваги на ту ролю, якувідограе робітництво в державному життю України, орґанізаційне обособлення українських професіональних спілок на Україні, які начислюють 1,174.000 членів являчись зміцненням радянської влади на Україні, одночасно являеться скріпленням її державної окремішности, що не може не збільшити сили її відпорности **супроти централістичних змагань Москви**

Н. Н.

В повисшій шпальті офіціяльного орґану У. Н. Союза, підчас теперішної „ювилейної кампанії" рекордовий департамент У. Н. Союза буде виказувати поступ кампанії і зріст членів орґанізації в формі термометра.

В надії, що Вп. Члени і Членкині будуть старатися, щоби рівнобіжно з датами підносилося і число обезпечених то е членів і дітий приеднаних до орґанізації підчас сеї ювилейної кампанії, кличемо всіх до вспільної орґанізаційної праці, до приеднування нових членів після розісланих до відділів інформацій.

І. Каштанюк
рекордовий секретар.

Рабіндранат Тагор.

ЙОГО ВЕЛИЧНІСТЬ ДИТЯ.

[illegible]

Райхаран вернув до свого села. Досі не мав він сина. І не сподівався, щоби йому могла народитися дитина. Та сталося, що заки ще минув рік, жінка його привела на світ сина й померла.

Проймаючий жаль оволодів Райхараном на вид новонародженої дитини. На дні його душі зродилося підозріння, що то узурпатор прийшов на місце його малого пана. Думав також, що булоби то тяжкою кривдою рятуватися власною дитиною, після того, що приключилося з малим синком його пана.. Справді, колиб дома не було повдовілої сестри, дитині заступала матір, не довго осталаб дитина при життю.

Але постепенно слідувала зміна в Райхарановому серці. Сталося щось чудне. Нова дитина почала примхувати рачкувати по кутах і дертися на поріг хати. При цьому виявляла дотеп і розум. Її голосочок, звук її сміху і плачу були зовсім ті самі, як рухи малого пана. Нераз, як Райхаран вслухувався у крик дитини, серце зачинало йому битись. Здавалося наче б у незнаній, якійсь країні смерти, кричав його малий пан ізза втрати свого хан-на.

Файльна (так прозвала новонароджену дитинуну Райхаранова сестра) почав небавом говорити. Навчився кликати дитячим голосом ба-ба, ма-ба. Коли Райхаран почув ці звісні звуки, розяснилася йому нараз тайна. Молодий пан не міг відірватися від очей свого Хан-ни і тому відродився в його власній хаті.

Докази на це для Райхарана були безсумнівні. По перше: нова дитина прийшла на світ зараз по смерти молодого пана. По друге: Райхаранова жінка ніколи так не заслужилася, щоби стрінула її ласка і могла на такі старі літа привести на світ сина. По трете: Нове дитя порушалося так само, так само кликало: — Ба-ба і ма-ма. Не хибувало ніякого знаку, котрий не вказувавби на дитину, як на майбутнього суддю.

І нараз пригадав собі Райхаран страшне підозрінне матері.

— Так, — сказав до себе з трівого — неньчине серце не помилялось. Вона знала, що я вкрав її дитину.

А коли повірив у це почув рожаль за свою недбалість. Тілом і душею віддався дитині і зробився самовідреченим його учителем. Взявся виховувати його так начеб то був син богача. Купив йому візок жовту атласову суконку і золото-ткану шапочку перетопив дорогоцінности своєї покійної жінки і зробив із них золоті нараменники і наголінниці.. Не позволяв. щоби дитя бавилося з дітьми сусідів. Сам був його виключним товаришем, як день так ніч. Коли дитя виросло на хлопця було таке розпещене й зіпсуте таке вистроєне, що сільські хлопці прозивали його Величністю й глумилися з нього. Зновуж старші вважали Райхарана непочитальним у відношенні до дитини.

Прийшов час коли хлопець мав піти до школи. Райхаран продав свій кусник землі і пішов до Калькути. Там із великим трудом винайшов собі місце слуги й післав Файльну до школи. Не щадив трудів, щоби дати йому, як найкраще виховання, як найліпше вбрання, як найліпший харч. Сам жив тоді нічим иншим, як пригорщею рижу: частенько говорив собі:

— Ах мій малий пане, мій любий, малий пане, ти так дуже полюбив мене, що вернув до моєї хати. О! вже ніколи не потерпиш наслідком моєї необачности й недбайливости.

Так минуло двадцять літ. Хлопчик знав добре читати й писати. Був веселий і здоров. Уважав дуже насвій зверхній вигляд, зачісувався, якнайстаранніше. Любив марнотратність і розкіш, гроші розкидав пригорщами. Ніколи не здобувся на це. щоби бачити в Райхаранові батька. Бо хоч цей відносився до нього по батьківськи, в його поведені було щось із слуги. Дальшою Райхарановою похибкою було, що він сам був батьком того хлопця.

В інституті, в котрому образувався Файльна — діти насміхалися до розпуку з простих манір Райхарана. І треба признати те саме із ними поза батьковими плечима — сам Файльна. Та в самій речі любили діти доброго і вразливого старця. І Файльна також любив його.. Але, як ми вже сказали любив його з деякими легковаженнями.

Райхаран постарівся. Його господар був усе більше невдоволений його працею. Щоби, як найбільше заощадити для ясина, щадив на собі. Тому впав на силах і тяжко йому приходилося працювати. Забувам, що йому приказували, розум його притупився. А господар жадав совісної праці і не признавав ніяких виправдувань. Гроші, які були з проданої землі розійшлися. А молодий хлопець був невдоволений вбраннями, жадав чимраз більше грошей.

III.

Вкінці рішився Райхаран. Покинув службу, оставив Файльні трохи грошей і сказав:

— Мушу дома полагадити деякі справи. Незабаром вернуся.

Негайно пішов до Базарет. Там Анукул був суддею. Анукулова жінка жила в безнадійній журбі. Не мала більше дітей.

Одного дня відпочивав Анукул після тяжкої праці на рундуку. Жінка його купувала саме від дервіща-жебрака за великі гроші зілля нібито успішного проти безплодности. Нараз роздалось на подвірю чиєсь поздоровлення. Анукул устав, щоби побачити, хто то поздоровляв. Перед домом стояв Ранхаран. Серце Анукула злякло, як пізнав старого слугу розпитував його про ріжні річи і давав йому знову службу в своїм домі.

Райхаран осміхнувся сумно й сказав:

— Я хотівби привітатися з моєю панею.

Анукул увійшов із Райхараном до хати. Пані не приняла його так приязно, як хазяїн. Та Райхаран не зважав на те, заложив руки й сказав:

— То не Падма вкрала вам ваше диття. То я вкрав його.

Анукул викликнув:

—Бесєильний Боже! Що чую? Де ж дитина?!

— У мене приведу його після завтра.

Надійшла неділя. В суді не урядували. Подружжа від раннього ранку визирало на вулицю й вижидала Райхарана. В 10 годині надійшов, вій Файльну за руку.

Анукулова жінка із великого схвилювання пригорнула хлопця до грудей, то сміялася то плакала, доторкалася його цілювала його волосся й чоло й вдивлялася голодними пристрастними очима в його лице. Хлопець виглядав дуже добре. Зодітий був так, як син маючого чоловіка. Анукулове серце билося від нагального приплиєу любови.

Всетаки суддя спитав.

— А маєш на це якісь докази.

Райхаран відповів:

— Як можна доказати щось такого? Один лише Бог знає, що я вкрав вашу дитину, крім цього ніхто більше на цілому світі.

Коли Анукул побачив, як гаряче приголубила його жінка хлопця зрозумів, зрозумів, що безпотрібно тут шукати доказів. А крім цього — відкіля міг такий старий чоловік, як Райхаран узяти такого лопця?

І чомуж би мав обманювати вірний його слуга без причини?

Але — додав — ти, Райхаране не можеш тут оставати.

— Кудиж мені дінутись, пане? — спитав Райхаран здавленим голосом — я старий, хто старця прийме на службу?

А пані:

— Позволь йому остатись. Наша дитина рада буде цьому. Я прощаю йому.

Але судейське Анукулове серце не хотіло згодитися на те.

— Ні — відповів, — цього, що зробив годі йому простити!

Райхаран припав до землі й обняв Анукула за ноги.

— Пане— благав — позволь мені остатися. То не я зробив це, а Бог.

Але совість Анукула чулась іще більше враженою, що звалював вину на Бога.

— Ні, не можу позволити! Ніколи вже не мігби я довіряти тобі. Ти зрадив мене.

Райхаран устав і сказав:

— Не я зробив це.

— А хто ж? — спитав Анукул.

Райхарам відповів:

— Моя доля.

Ніякий розумний чоловік не признавби цього оправдання. Анукул обстоював непохитно при свому.

А Файльна, коли побачив, що є сином богатого судді, спочатку розгнівався на Райхарана, бо зрозумів, що обманули його в правах його походження. Колиж глядів на Райхарана, як каявся, сказав великодушно до батька:

— Прости йому батьку. Коли не хочеш позволити на це, щоби жив при нас, визнач йому малу ренту.

Райхаран, як почув це, не сказав уже ні словечка. В останне споглянув в лице сина, поклонився хазяїнові й хазяйці. Потім вийшов і зник у непроглядній юрбі людей..

При кінці місяця післав йому Анукул трохи грошей до рідного села. Але гроші вернулися назад. Не було в селі чоловіка, Райхаран на ймення.

Переклав М. Ценевенко.

ВАЖНЕ ДЛЯ ВП. ПП. СЕКРЕТАРІВ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА.

Сим повідомляється Вп. ПП. Секретарів відділів У. Н. Союза, що висилка календарів на рік 1925 для членів У. Н. Союза вже розпочалась і що вже вислано календарі на адресу пп. секретарів для слідуючих відділів:

Від. 1 (3 п.), 2, 3, 4, 5, 6, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 142.

Повисше вимінені посилки зістали вислані почтою дня 9. грудня. Котрий би з висше згаданих відділів не дістав з якоїсь причини посилки до 10 днів від дня вислання календарів, нехай повідомить Адмін. „Свободи".

ВІДЧИТ ПРО БУКОВИНУ.

(З Канадійського Фармера).

В неділю, 23-го падолиста 1924, відбувся в галі буковинської, православної церкви у Винипегу відчит д. Пігуляка, слухача університету, про Буковину. Відчит розпочався о 3.40 пополудні і тривавпонад півтора години. Промовець прибув допера що з Буковини і обговорив річево події за послідних 7 літ від 1918 до 1924 включно.

Розпочав свій відчит від дня 18-го жовтня, 1918, коли Українська Національна Рада проголосила Західно-Українську Республику, зложену зі Східної Галичини, Буковини й Закарпаття. Представив діяльність Ради у Львові і в Чернівцях, розповів про величаве віче з 10,000 народа в Чернівцях дня 3-го падолиста 1918, яке проголосило прилученне Буковини до Української Республики.

Опісля слідують переговори Буковинської Національної Ради з Румуном дром Ончулом, який хотів поступити справедливо для Українців; безличний виступ румунського загорілця Янка Фльондра; прихід румунської VIII. дивізії до Черновець під проводом ґенерала Задіка дня 11-го падолиста, 1918; битва українського буковинського війська з румунською дивізією під Лужанами дня 12-го падолиста, 1918, де полягло сімох Українців, а обі сторони забрали людей в полон; вимінa полонених.

Румуни відобрали в ночі на 24-го грудня, 1918, всю збрую Українцям і заповнили тюрми учителями, священиками і свідомими селянами.

Румунське правительство відбирало постепенно всі права, які Українці посідали за часів Австрії в політиці, заряді краєм, в церкві і школі. Українці не мають тепер ніяких прав. Друкарні дістали заборону печатати щонебудь кирилицею. Усі Українські школи зрумунщені. Навіть в церквах приписана румунська мова в богослуженню і проповідях. Церковні славянські книги скасовані. Правительство видало приказ, щоби всі Українці „вернулись до своєї рідної румунської мови".

По відчиті слідувала дискусія, яка тривала більше як годину. Захар Лучик питався про події панських земель між селян, а також про діяльність посла Семака за сей час; Купченко про зносини Буковини з Бесарабією, про вигляди на будуче і спосіб помочі; Стефан Мигоцький про часописі; Медведчук про зносини Черновець зі Львовом, про Українців при поліції і про громадські уряди; Іван Божик про се, що властиво било Українцям на Буковині, коли все заказано? — Вільно вмирати від румунських нагайок.

Присутні, около 100 осіб, вислухали відчиту з великою цівостю і зложили добровільні лепти на Рідну Школу.

Предсідатель зборів Кузьмюк подякував бесідникови Пігулякови за знаменитий відчит і висказав переконанне, що кожде українське товариство запросить Пігуляка до себе, щоб почути просто з його уст про долю Буковини. Д. Пігуляк сидів кілька місяців в румунській вязниці за се, що з другими студентами протестували против румунського розбою і насильства над українським народом.

Оєн.

СПРАВЛЕННЄ ПОМИЛКИ.

У вчерашній телеграмі з Берліна про вибори до німецького парляменту помилково подано число вибраних послів соціял-демократі і націоналістів.

Має бути: Вибрано соціял-демократів 129, націоналістів 104.

ПРИСУД СМЕРТИ.

Тимко Маґеровський, селянин з Частинь, станув на днях перед львівським судом, обвинувачений в убійстві, доконаному, щи в 1917 р. на особі К.. Трубача, свого товариша й спільника, якому забрав 2000 корон Маґеровський мав убити Турбача сокирою а потім заволікти трупа на залізничий шлях щоби тим способом ухи литися перед відповідальністю. Поїзд, який надіхав відкинув трупа, полишаючи незатертим рани на голові від ударів сокири. Підозріння впало на Маґеровського. якого арештовано і д. 1918 р. придержано в тюрмі. Підчас польсько української війни Маґеровський втік з тюрми, відтак його знов арештовано і аж до тепер пересидів М. в тюрмі та шпиталі. На розправі Маґеровський до вини не признався, за те обтяжили його свідки. Лава присяжних на питання в напрямі убійства потвердила питання 8 голосами супроти чого Маґеровського засуджено на кару смерти. Примінюючи до М. амнестію, замінено йому кару смерти на 15-літню тюрму. Боронив М. адвокат Герштал, який вніс зажалення неважности.

Всім Читачам до відома.

В числі 289 з дня 12-го грудня 1924, буде поміщене в тім місци дуже цікаве і інтересне для всіх оголошенне.

Уважайте на се оголошенне бо много корисних річей довідаєтеся.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Володимира ,від. 65, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітинґ відбудеся в неділю, 14. грудня с. р. точно о години 2. пополудни. На порядку дня дуже важні справи, як: річні справозданя, вибір нового уряду, роздача календарів, за який кождий член має зложити по 30 цнт. за примірник. Проситься так само, щоби кождий член старався припровадити хо чодного нового кандидата в члени братства і У. Н. С. Кандидати мають бути здорові і доброго характеру, бо слабовиті і безхарактерні можуть бути тільки колодою під ногами в розвою і поступі. За два послідні місяці наше братство є другим з ряду, що придбало найбільше нових членів. А нуж, козарлюги, подбайте, щоби наше Братство за час кампанії здобуло першенство, а там і найкрасшу надгороду. Впишіте свої хжен і дітей до У. Н. Союза, щоби відтак вразі нещастя не нарікали на нікого, а тим меньше на свою недбалість. Неявившіся урядники і члени підлагають карі після статута. — В. Левчик, М. Маканич, Адам Песняк.

ЛІНДЕН, Н. ДЖ. Тов. Івана Франка, від. 306, повідомляє всіх членів і інтересованих, що мітинґ відбудеся в неділю, дня 14. грудня, о години 2-ій пополудни в товариша Т. Федуняка при улици Карнеґі і Гендри. Просимо всіх товаришів явитися на сей мітинґ, бо єсть дуже важні справи до полагодження при кінци року. Члени, котру є суспендовані в минувшім місяци за неплачене місячних вкладо, можуть прибути і заплатити свій довг і їх приймесь наново як старих членів Тов. і У. Н. С. Просимо прийти і привести нових членів, бо на тім мітинґу будесь принимати в члени без вступного. — Анд. Антонів, гол.; Теод. Федуняк, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Укр. Січ, від. 170, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітинґ відбудеся в пятницю, 12-го грудня 1924, в гали Народного Дому під ч. 72 Моріс Стр., о годині 7-ій вечер. На сей мітинґ кождий член обовязаний явитись, бо маємо важні справи до полагодження і буде вибір нового уряду. Проситься всі залеглости вирівнати. Будемо принимали в члени до Тов. і до У. Н. С. мущин, женщин і дітий без вступного. Неявившийся член запл. кару після ухвали. — А. Кругляк, предс.; Г. Павлик, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Сестр. Рожд. Пр. Богородиці, від. 36, повідомляє свої членкиці, що мітинґ річний відбудеся дня 14. грудня, в неділю, о годині 3. пополудни, в церковній гали під ч. 303 Гудсон Еве., Рачестер, Н. Й. Просимо всіх членкинь прийти на сей мітинґ, на котрім секретарка прочитає справозданнє з цілого року, доходи і розходи і контрольна комісія здасть справозданнє з маєтку Сестрицтва. Будесь вибирати новий уряд на рік 1925. На мітинґу будемо принимати нових членкинь і дітий без вступного. Довгуючих членкинь просимо вирівнати свої залеглости. Неявившася членкиня без важної причини, заплатить кари $1.00, а урядничка $2.00. — Юстина Лиса, предс.; Зофія Чернець, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Свобода, від. 194, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться дня 14. грудня б. р. о год. 4.30 пополудни, в гали під ч. 358 W. 44th St. Кождий член конче мусить явитись, бо є важні справи до полагодження. В противнім разі член заплатить кари 50 цнт., а урядник 1 доляра. — Теодор Пітула, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Зап. Січ, від. 367, повідомляє усіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що річний мітинґ відбудесь о 2. годині попол., 14. грудня, в гали церковній під ч. 303 Гудсон Еве. На тім мітинґу буде справозданнє цілорічного діловодства, як також вибір нового уряду на рік 1925. Кождий член повинен явитися на тім мітинґу, бо буде треба справи полагодити як слід, а до того треба усіх членів. Пригадується членам, котрі ще не постарались о нових кандидатів, щоб поспішилися(бо той місяць останній, що принимаесь без вступного до У. Н. Союза і до Товариства. Неявившийся член на річнім мітинґу і не повідомивши секретаря та не подавши причини перед мітинґом, заплатить 50 цнт., а урядник $1.00. — А. Бабій, пр.; М. Антонів, секр.

ВУДГЕЙВЕН, Н. Й. Тов. Вільна Україна, від. 200, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться дня 14. грудня, о годині 1-ій пополудни в гали де звичайно. Проситься всіх членів явитись на зборах бо будесь вибирати новий уряд та будуть инші справи до полагодження. Неявившийся член заплатить $1.00 кари, а урядник $2.00. Повідомляється також, що будемо принимати нових членів як до Тов. так і до У. Н. С. без вступного. Звертаєсь увагу, що ще є богато дітий, котрі неналежуть до У. Н. С., тож повинні батьки подбати і позаписувати свої діти та не відкладати, бо випадки не сплять. — Й. Паращук, секр.

ФІЛЯДЕЛФІЯ, ПА. Повідомляється членів Тов. „Любов", від. 45, що річний мітинґ відбудеться в неділю, дня 14. грудня с. р., в домі т-ва Ам. Горожан, 847 Н. Френклін ул. точно о години 2-ій пополудни. Тому, що суть важні справи до рішення і заразом вибір нового Уряду на 1925 рік, проситься членів, щоб точно зійшлись всі і на час бо присутність кождого члена є конечна. — Василь Стриковський, предс.; Дмитро Веселик, кас.; Теодор Малик, пис.

ПОРТ ДЖЕРВИС, Н. Й. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 198, повідомляє всіх членім, що річний мітинґ відбудеся дня 14. грудня в неділю пополудни о годині 6-тій, в домі Деонізія Голода під ч. 23 R. R. Ave. Маєсь вибрати новий уряд на рік 1925 і другі справи маєсь полагодити. Тож проситься всіх членів на річний мітинґ прибути. Неприбувший на мітинґ член підпадає карі $1.00, а урядник $2.00. — Даниїл Покітинський, предс.; Григорій Лисяк, секр.

РОСФОРД, О. Бр. св. Михаїла, від. 235, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітинґ відбудеся дня 14. грудня в Народнім Домі під ч. 273 Walnut St. З причини концерту, який буде тогосамого дня, мітинґ зачнеться скорше, бо о год. 1.30. Проситься всіх членів, щоби прибули на річний мітинґ і вирівнали свої залеглости, щоб не позіставали на слідуючий рік. Буде справозданнє з цілого року і вибір нового уряду на рік 1925. Котрий член не прийде на сей мітинґ, то заплатить кару після ухвали. — Олекса Невойда, секр.

БРОНКС, Н. Й. Товариство „Любов", від. 298, повідомляє всіх членкинь і членів, що річні збори відбудуться в неділю, 14. грудня о 2-ій годині пополудни під ч. 961 Соутерн Булевард, другий поверх. На тих зборах буде присутний інспектор У. Н. Союза. По звичайних зборах відбудесь вибір нового уряду на 1925 рік. Нових членів будесь принимати без вступного. — Уряд.

ФАРЕЛ, ПА. Бр. св. П. і П., від. 285, повідомляє своїх членів і членкинь, що річний мітинґ відбудесь дня 14. грудня, о годині 2-ій пополудни. Кождий член має явитися на сей мітинґ, бо буде вибір нового уряду на рік 1925. Неявившийся член буде караний після ухвали. — Васько Гладьо, предс.; Павло Коник, кас.; Василь Федорчик, секр.

АЛТУНА, ПА. Бр. Неп. Зач. Пр. Д. Марії, від. 145, повідомляє своїх членів, що річний мітинґ відбудеться в неділю, дня 14. грудня о год. 2. пополудни в церковній Гали, 2025 — 21 Еве. Буде вибір нового уряду на рік 1925. Неявившийся член буде караний. — П. Патронік, предс.; І. Олексин, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 4, повідомляє своїх членів, що річний мітинґ відбудеся в суботу, дня 13. грудня 1924, Проситься всіх членів, щоби явилися на той мітинґ точно о годині 8-ій і щоби кождий вирівнав свою залеглу вкладку Неявившийся член заплати кари $1.00 а урядник $2.00. Мітинґ відбудеьс т гали під ч. 72 Моріс Стр. — Йосиф Крайник, предс.; М. Демкович, кас.; Семен Кусень, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. Ів Хрестителя, від. 270, подає до відома всім своїм членам як місцевим так позамісцевим, що місячний мітинґ відбудеся в понеділок, дня 15-го грудня, о 7-мій годині вечером в гали Українського Народного Дому під ч. 36 St. Pauls Ave. Се послідний мітинґ сего року, то проситься всіх членів прибути на сей мітинґ; довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости, щоби не перетягати їх довгів на слідуючий рік. Місяць грудень є послідним місяцем в ювилейній кампанії, проте проситься членів привести на мітинґ своїх кревних і знакомих та вписати в члени нашого славного Братства і У. Н. Союза. Будесь роздавати календарі У. Н. Союза на новий рік, тож проситься всіх членів прибути на сей мітинґ. — Василь Гіль, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 252, відбуде свій річний мітинґ в Укр. Нар. Гали при Robey і Erie улици, в четвер, 18. грудня. Будеться вибирати уряд на рік 1925. Тож проситься всіх членів, щоби були присутні і заразом щоби вилповнили свої вкладки. Рівнож проситься членів, щоби придбали нових членів, котрих прийметься без вступу. — Н. Читвінський, предс.; С. Новодворський, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Тов. Укр. Січових Стрільців, від. 44, повідомляє своїх членів, що річний мітинґ відбудеся в неділю, дня 14. грудня в гр. православній гали о годині пів до другої пополудни. Проситься усіх членів прибути і вирівнати свої довги так, щоби новому урядови можна було віддати усі книги як в найліпшім порядку на рік 1925. Також пригадується новим кандидатам, що сей місяць останній, що принимаесь до Союза без вступного; хто хоче, може скористати із сеї нагоди. — Лука Демчик, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 371, повідомляє, що річний мітинґ відбудесь о 7.30 вечером в суботу, 13. грудня 19124, в гали церковній, 49-51 Beacon St., Newark, N. J. Буде вибір нового уряду на рік 1925 і цілорічне справозданнє. Члени залеглі свої місячні довги мають вирівнати. Кождий член нехай старається приєднати нового члена, заки пора і без вступного. Неявившийся член заплатить кари $1.00, а урядник $2.00. — І. Тарнавський, предс.; Григорій Романків, секр.

АМСТЕРДАМ, Н. Й. Тов. ім. Івана Франка, від. 266, повідомляє своїх членів, що місячний мітинґ відбудесь в неділю, 14. грудня, о годині 10. рано в гали церковній при Поласки ул. На порядку нарад суть важні справи до полагодження. Обовязком кождого члена прибути на мітинґ. Будесь принимати нових членів без вступної оплати. — Ю. Грицай, предс.; Т. Сюрко, секр.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. Сестр. Рожд. Пр. Богородиці, від. 216, повідомляє, що річний мітинґ відбувся 30. падолиста, на котрім зістав вибраний уряд на 1925. рік як слідує: Текля Янсевич, предс.; О. Шавала, заст. предс.; М. Карплюк, касієрка; Пар. Шавала, заст. кас.; М. Красота, рек. секретарка; А. Олещук, фін. секретарка; Н. Сіницька і О. Шпорлюк, контрольна комісія; П. Мацях до хорих; Емілія Грабінська, дверниця.

КРОМПТОН, Р. АЙ. Тов. Запорожська Січ, від. 246, повідомляє, що річний мітинґ відбудесь о 2-ій годині пополудни в неділю, 14. грудня, в читальні Просвіти під ч. 6 Райс Стр. На порядку нарад буде справозданнє старих урядників і вибір нових на слідуючий рік. З неявившимися членами поступиться після ухвали. Проситься довгуючих членів вирівнати свої залеглости, щоб контрольна комісія могла сконтролювати діловодство і щоб передати новому урядови все в порядку. Дальше проситься членів прийти хоч на річний мітинґ і привести зі собою нових кандидатів. — Павло Бойко, предс.; Василь Сподарик, секр.

ЛУДЛОВ, МАСС. Тов. ім. Ів. Франка, від. 253, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що річний мітинґ відбудеться дня 14. грудня на церковній галі о годині 1-ій пополудни. Всі члени мають явитись на висше означений час. Неявившийся член підлягає карі після статута Тов. Ті члени, котрі довжні, нехай вирівнають свої залеглости. На тім мітинґу будесь вибирати новий уряд на рік 1925. Тому повинностю кождого члена явитись на річний мітинґ і привести нового кандидата, бо тепер як раз нагода стати членом У. Н. Союза без вступного. Петро Яців, предс.; Пакар Пукіш, кас.; Іван Приступа, секр.

БАВНД БРУК, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 344, повідомляє, що річний мітинґ відбудеся в неділю, 14. грудня с. р., о 3-ій годині пополудни в Словенській гали на Норт Ст. Буде справозданнє урядників і вибір нових на 1925 рік. Неявившийся член заплатить 50 ц., а урядник $1.00. — А. Мотика, предс.; І. Левкович, секр.

ПЕРЕВИБОРИ РАД НА КИЇВЩИНІ.

Голова Київського Губвиконкому Г. Гринько, обговорюючи в „Більшовику" з 19.XI. справу перевиборів рад на Київщині, між инш. пише, що на селах помічається цього року більша активність при виборах, ніж минулого року, а до неґативних явищ виборчої кампанії, яка ще не закінчилася, зачислює упадок значіння Комнезамів й зріст активности заможнійших шарів селянства.

„Наші Комнезами — пише Гринько — не скрізь були на належній височині. В богатьох випадках вони... ставали бюрократичними, одірваними від широких бідняцьких мас... були нездатні обєднати коло себе незаможну й середняцьку масу".

З цього — каже Гринько — треба зробити належні висновки, бо „коли Комнезами не научаться обєднувати коло себе бідноту й середняків, життя піде мимо них". Симптоми цього вже є.

„З усією яскравістю — каже Гринько — виявився наступ заможних верхів села на виборах. Заможні кола села хочуть влади, рвуться до неї й не зупиняються ні перед якими заходами, щоб протягти до рад своїх людей. У цілій низці випадків були спроби зірвати сход, залякати окремих незаможників, одводити їх, висовувати самостійні списки і т. п." — Але цей наступ переможено.

Гринько очевидно не подає, при помочи яких заходів удалося перемогти сей наступ заможних кол села, він тільки перестерігає, що коли вони потерпіли тепер невдачу, то це не спинить їх від наступу в слідуючому році. Тому треба дбати про обєднання бідноти з середняками...

Згадує Гринько також про УКП., яка пробувала виступати на виборах не тільки у Києві, а також на селах. У Києві їх, мовляв, не захотіли робітники слухати, на селах же було кілька випадків, коли укаписти користувалися деяким співчуттям частини сходу. „Але якої частини?" — ставить питання Гринько, але прямо, на жаль, не відповідає, тільки каже, що „на досвіді цих виборів (укпти) мусять переконатися, що обєктивно вони являються партією контрреволюційних елементів". — Всеж булоб цікаво довідатися, що це за контрреволюційні елементи? В чім проявляється їх контрреволюційність?

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сим подається до відома всім нашим читачам, що присилаючи до поміщення ріжні оголошения до часописи „Свобода", треба рівночасно враз з оголошеннями присилати і належитість за них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належитість має бути прислана враз з даним оголошенням, будуть ласкаві за кожде написане в оголошенню одно слово числити 2 цт коли таке оголошенне має 30 або більше слів. За оголошення котрі не мають 30 слів платиться 50 цнт. за раз Виняток творять лишень відділи У. Н Союза, котрих оголошення мають бути підписані місцевим урядом відділу. Всі оголошення мають бути присилані до адміністрації „Свободи" 5—6 день перед днем оголошення їх в часописи, так що колиби вимагала сего потреба, був час порозумітися зі сторонами. Сторони котрі не схотять пристосоватися і придержуватися повисших правил, не можуть відтак нарікати на часопись, що непоміщено їм оголошення чи оголощень.

Адм. „Свободи".